

Zas Latweeschu lauschu draugs.

1836. 14. Mei.

20ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

No Pesterburges. Krohnis tur jau preeksch pahri gaddeem tahdu sawadu skohlu uszehle, tur jauneki itt gruntigi eemahzahs wissas sinnas un gudribas, kas tik semmes-kohpejeem warretu derreht. Isprohweja tanni skohlâ taggad arri, woi kartuppelus pahr seemu ne arri appaksch uhdeni warroht paglabah, un atradde, ka labbi deesgan effoht.

No Schlesieru walsts, Pruhfschu semmê. Senu jau laudim mahzija, ka pehrkora laikâ buhs fargatees, pa lauku appaksch kohku eet. Bet laudis, kautgan to labbi sinn, tatschu ne fargahs wis. Zâ wehl 14tâ April tanni mallâ Lugnian-draudse irr notizzis. Strahdaja to deenu pehz pussdeenas pulsten' z tur septin wihri us lauku, usnahze winneem pehrkons, un sahze kâ ar spanneem liht. Wihri, no leetus grihbedami glahbrees, peegahje wissi kohpâ kupalam bumbehu kohkam, kas tur tuwumâ. Peepefschi sibbens eespehre kohkâ un nospehre weenu kalpu, kas, kautgan ar winnu wissadi puhlejahs, tatschu wairs ne atdsihwoja. Zee sefschi zitti arri tikke aisenmti gan, bet wehl irr dsihwi.

No Baiëru walsts, Wahz' semmê. Preeksch 60 gaddeem tanni mallâ drihs wairs tahda tumfiba un mahnu tizziba ne bija, kahda taggad, Deewam schehloht, tur jau atkal sah, mestees. — Wiltneeki, labbi sinnadami, zil ahri tur laudis jau atkal schahdus tahdus neekus sah, tizzeht, ne senn no Sprantschu semmes atsuhitja preeksch pahrdohschanas brijnuma naudas gabbalus no trim sortehn, no warra, sudraba un selta, kurreem Mahres bilde irr uskalta un pahr kurreem sawada drikketa grahmata mahza, ja tizzigs zilweks tahdu gabbalu pa meesu walka, ka tad katra Nimmiba to atstahjoht, un nelaim tam wairs ne warroht usnahk. — Minkenes un Augsburges pilssehtâ ween jau dauds tuhstohfschi no tahdeem naudas gabbaleem pahrdohiti; bet ihsten' kristigi zilweki gauschi pahr to schehlojahs, ka waldneeki tahdas blehnas wehl ne aisleedse.

No Orleanses pilssehtas, Sprantschu semmê. Deewsgan jau neganti, kad zilweki zaur leeku dserfchanu sawu paschu naudu, prahtu, labbu sawu, dwehseles meeru un muhschigu labklahschanu nosaud; bet diwkahret negantaki, kad arri zittus us to skubbina, un trihskahret negantaki, kad ir jaunekteem

un behrneem paleef par fahrdinatajeem. — Preefch pahri neddetahm diwi zilweki tanni pilsfehtâ tilke fanemti un zeetumâ westi, kas pee teefas irr apfuhdseti, ka winni pee wiĥna pahrlaischanas no aplamibas weenam puikam, kas 8 gaddus wezzumâ, tif dauds wiĥna effoht dewufchi dsert, ka tas peĥz diwahm stundahm jau nomirre.

Kursch semneeks nahtres kohps?

Ohtrâ swehtdeenâ Meschzeema Jurris atkal atnahje pee Jaunsemmes Pehtera un tam fazzija: Labb' wakkar', kaiminisch! Zê nu jau atkal esmu; driih ne warreju sagaidiht mihtu swehtdeenu.

Jaunsemmes Pehteris winnam achildeja: Man gauschi patihk, ja zilweks ko labbu gribb mahjitees.

M. J. Arri schodeen man tew kas ja-prassa. Treschdeenas wakkarâ, no muifchas brauzoht us mahjahm, eegahju frohgâ un tur dsirdeju, ka pahr tew smeĥje, ka tu to pakalnu tur ais sawu tihrumu tâ laujoht ar nahtrehm peeangt. Lautini fazzija: Keds', tahds gudrs wiĥrs, kahds schis Jaunsemmes Pehteris gribb buht, tahdas negeldigas nahtres sawâ dallâ eerauga!

J. P. Mulki arween pahr to smeijahs, ko tee ne isproht. Ja tee sinnatu, kahds labbums man no mannahm nahtrehm nahk, tad wairs ne brihne-tohs, bet arri paschi sahktu nahtres kohpt.

M. J. Nahtres kohpt! — Ek fur ehirms! meh's pateizam Deewam, kad tahs tif warram isnihzinahk.

J. P. Juhs ne sinnat, fur tahs teetâ lifk; tadeht juhs arri luhfojeet, tahs isnihzinahk. — Tatschu Deews ir ne to wiffmasaku sahli wetci raddijis, un zilwekam dewis prahtu un sapraschanu, kas ar to ja-darra. Sinnams, dahr-sôs un tihrumôs nahtres labbu ne darra, bet tanni pakalnâ, fur mannas nahtres stahw, zits ne kas ne aug; jo tur tahda smilts, tahdi almini un bedres, ka ne kad ne warrehs palikt par tihrumu; un nahtres jau aug wiffur.

M. J. Bet kas tew labbums no winnahm?

J. P. Kamehr winnas wehl masas, es winnas trihs reis noplauju, un preefch lohpeem dabuju dauds barribas, kas teem lohti wesseliga. Arri sohsteni isdohdahs labbi, kad winnus ehдина ar smalki sakappatahm nahtrehm, ko ar zeeti iswahriteem pauveem jeb ohlehm labbi samaisija. Gohwis, dauds nahtres ehdufchas, dohd wairak prena un rettakt paleef flimmi. Sweedru semmê tekus audsina ar nahtrehm, un tee irr labbakt, ne kâ muĥsu teiki, ko ar feenu un miltu dschereenu audsina. Zihtereem nahtres irr tif wajjadsigas, kâ maseem behrneem peens. — Bet nu tew arri gribbu teikt, kapeĥz manni sirgi arween brangakti un wesselakt irr, ne kâ juhsu sirgi. — Es leeku nahtru fehllu ruddent no behrneem falssiht, tad to iskalteju, smalki sagruhschu un sirgeem ikrihtôs fauju peejauju pee aufahm.

M. J. Woi tad tas sirgeem teescham irr geldigs?

J. P. Ka zaur to sirgi paleekoht wesseli un labbi eebreest, to lihds schim tik tee wihri sinnaja, kas ar sirgeem andeleja. — Kad wistahm daschreis nachtru fehllu dohd, tad wairaf pautus dehj.

M. J. Nu gan redsu, ka arri nachtres irr derrigas, un ka tik mulki pahrtahm warr smeet.

J. P. Weht tew buhs sinnahrt, ka arri no nachtrehm tapatt, ka no kamepehm, dsihjas un audekli warr dabbuht.

M. J. Nu man wairs naw brihnums, ka tu paleez' par baggatu, kad tu ir no appineem un nachtrehm few prohti kreklus sagahdaht.

J. P. Zo katrs warr, kas tikween gribb. Rudsu mehnescha beigumâ, woi ruddens mehnescha eefahkumâ, kad reds, ka nachtru lappas jau sahrt nowihst, kahrti mettahs dselteni un fehlla irr gattawa, tad tahs ja-nophtauj, bet tik turwu pee semmes, zil ween warr, tomehr saknes ne buhs maitahrt, lai pawassarâ atkal no jauna sakto. Nophtautas nachtres lai nu diwas deenas paleef pee semmes, ka lappas no kahsteem sehrti nobirtu. Tad winnas tapatt, ka kamepes, ja-faseen, ja-eemehez uhdeni, un ja-istahda faulê, kamehr jau buhs gattawas preelsh mihsstifchanas. — Tee strikli, kas no nachtrehm teel taifiti, irr kohrti stipri, un tahds audeklis drihsak' un baltak' ballojahs, ne ka tas no linneem.

M. J. Man daschs labs semmes gabbals irr, fur ne kas ne gribb augt, kas lihds schim tulschs stahweja un man ne ko labbu ne nesse; bet nu es tur nachtres fehshu.

J. P. Zo gan warri darriht, un tu redseft, kahds seels labbums tew zaur to nahks. Nachtres aug wissur, woi semme tauka woi leesa, mahlaina woi smiltaina, weegla woi smagga, sakns woi purwis, tas wiss weenalgâ. — Nachtru fehllu wisslabbaki rudsu mehnesi zaur behneem warrest likt salassihrt. Ruddens mehnesi ta jau buhs sehjama. Un fur nachtres weenreis issehrtas, tur ifnogaddâ no saknehm ween jau atkal isaug, un tahm wairaf kohpschanas pawissam ne waijaga.

M. J. Afsihstu nu gan, ka us tahdu wihsi ar mas puhlina faweem lohpeem gahrdu un wesseligu barribu un few pascham daschu labbumu warr sagahdaht. — Paldeews par labbu mahzibu! D. St—m.

No ka un fur wairaf meddus bittes lassa?

Katram zilwekam jau sinnams, ka bittes no kohku un pulku seebeem lassa meddu. Bittitehm Deews tik skaidru atsihschanu un nomannu irr dewis, ka winnas us zittahm pulkehrt jau ne mettahs, ka tik us tahdahm, fur few patihkamu barribu warr dabbuht. Zo kurrat pulkei barribas naw, to winnas jau no tahlenes atstahj. Zitti seedi un pulkites tikween dohd maisi jeb pihschus, zitti meddu ween, zitti atkal maisi un meddu. Weena pulke labbaku meddu dohd, ne ka ohtra. Bittes labpraht to gahrdu pulkei melle, bet fur tahda naw, tur lassa no flitaka. Tapatt arri meddus paleef jo labbaks, jo labbaki tee seedi un

ne jo labbakas taks bittes irr; tapeh, fur meschs irr leepu un tihrumi un pfa-
was irr pilnas faldanu seedu, tur meddus irr balts, faldaks pahr zuffuru un
wina smakka itt kà no dahrgahm sahlehmi.

No kurreem kohkeem un sahlehmi tad nu bittes darbu lassa? — No fee-
deja meem kohkeem, krummeem un sahlehmi, no kurreem es tè daschus isteifschu.
Kohki un krummi: Leepas, wihtoli, fahrkti, elkschni, lasdas, behrses, gohbas,
ohfschi, ktawas, ohfoti, apfes, eewas, pa-ehrschski, pleederi, egles, preedes, ahbe-
les, kirschu un pluhmu kohki, aweekfni un zitti un zitti. — Sahles: filli wisbuti,
suannu wijoles, gaitu biffes, sirgu naggi, rupetes, bischu sahles, faules fweezes,
faulgreeschi, purenes, uppenes, baltas nahtres, puppas, sirni, kartuppeli, baldrini,
lawendeles, ihfapes, gahrtes, daddaschi, dahbolini, bruhklenes, kahpostu, rutku un
agurku seedi, grikki, maggoni, finnepes un dauds zittas un zittas.

Kur atkal bittes wairak meddu lassa? — Tur, fur pahroleeku dauds bischu
naw. Ja tawi kaimini apfahret tew dauds bischu audsina, tad tu dauds pelnus
ne sakraufi, jebfchu taws bischu dahrs arri baggatâ weeta buhtu. Tadeht woi
tu zittam, woi zits tew truhkumu darrihs. Ja labbôs gaddôs juns wisseem mas
buhg augla, tad wahjôs gaddôs ne ko ne nopelniseet, un fikrôs gaddôs ar baddu
fawas bittites teescham isphstiseet.

Sinna, zil naudas 12. Mei-mehn. deenâ 1836 eefsch Nihges makfaja
par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Eudr. naudâ. Rb. R.	Par	Makfaja:	Eudr. naudâ. Rb. R.
1	pohru rudsu, 116 mahrzins smaggu	1 40	1	pohdu (20 mahrzineem) wasku	5 20
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 10	—	tabaka	1 —
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1 80	—	fweestia	2 —
—	ausu	— 70	—	dseltes	— 70
—	sirnu	1 60	—	linnu, frohna	2 20
—	rupju rudsu = miltu	1 45	—	— brakka	2 —
—	bihdeletu rudsu = miltu	2 —	—	kannepu	— 80
—	bihdeletu kweeschu = miltu	2 20	—	schichtu appinu	2 50
—	meeschu = putrainu	1 90	—	neschichtu jeb prezzes appinu	1 50
—	eefala	1 —	—	muzzu filku, eggu muzzâ	6 —
—	linnu = sehklas	2 75	—	— lasdu muzzâ	6 25
—	kannepu = sehklas	1 50	—	smalkas sahls	3 90
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	3 —	—	rupjas baltas sahls	4 —
	barrotu wehrschu galku, pa pohdu	1 —	—	wahiti brandwihna, puffdegga	8 —
			—	— diwdegga	10 —

Weenu sudraba rubli warreja dabbuht par 359 kapeikem warra naudas.

Lihds 13. Mei pee Nihges irr atnahkufchi 394 fuggi un aisbraufufchi 217.

Wrihw drikkeht. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffes:

Dr. R. L. Grave.